

Dienstverleners in olie- en gassector proberen de

Nederlandse offshore-industrie haalt broekriem aan, innoveert en hoopt op betere tijden

Gijs den Brinker en Pieter Lalkens
Amsterdam/Rotterdam

Na tien hosannajaren komt de scherp gedaalde olieprijs hard aan bij de Nederlandse offshoresector, zeg maar de bouwvakkers op zee. Olie- en gasconcerns schroeven investeringen terug, en dat is bij dienstverlenende bedrijven als SBM, Van Oord, Heerema en honderden kleinere bedrijven goed voelbaar.

'Het aantal opdrachten is snel gedaald', aldus een werknemer van het ingenieursbureau KCI onlangs in de marge van een bijeenkomst over de toekomst van de offshoresector. 'Tot voor kort kwamen de opdrachten min of meer vanzelf binnen, tegenwoordig moeten we echt de boer op.'

De onzekerheid is groot. Naast rentebewegingen is niets zo onberekenbaar als de olieprijs. Welke maatregelen dus te nemen? SBM Offshore, het bedrijf uit Schiedam dat grote productieschepen voor de olie- en gaswinning bouwt, verhuurt en verkoopt, heeft met een vrijwillige vertrekregeling al afscheid genomen van 1500 medewerkers, vooral ingenieurs.

'Het doet pijn, maar we moesten wel',

aldus financieel bestuurder Peter van Rossum van SBM. 'Al vanaf eind 2013, ruimschoots voordat de olieprijs inzakte, werden investeringen in de offshore olie- en gaswinning op de lange baan geschoven.'

Nederland heeft door zijn lange historie met water en techniek een omvangrijke offshoresector. De omvang wordt geschat op vijfhonderd bedrijven, waaronder hele grote (SBM, Boskalis, Heerema) en veel kleinere bedrijven. De grootste concentratie zit — niet verrassend — rond Rotterdam en de Drechtsteden. De directe omzet kwam in 2013 uit op € 5,1 mrd, 3% lager dan in 2012.

Hoe groot de problemen zijn, werd afgelopen woensdag verduidelijkt door olie- en gasconsultant Wood Mackenzie. De consultant voorspelt dat de kosten voor het winnen van olie en gas op de Noordzee in de loop van 2016 met 10% tot 20% zullen dalen, onder meer door hevigere concurrentie op prijs. Goed nieuws voor de uitbaters, maar slecht voor de toeleveranciers en onderaannemers.

Het inkrimpen van het personeelsbestand is voor veel bedrijven een laatste redmiddel. Liever teren zij eerst in op

Boorplatform Swift 10 in de Noordzee. Investerings in offshore olie- en gaswinning worden op de lange baan geschoven.

FOTO: FRANS LEMMENS/HH

Industrie
Nederland heeft een omvangrijke offshoresector

Crisis
De gekelderde olieprijs raakt de sector hard

Maatregelen
Dienstverlenende bedrijven pogen de kosten te verlagen

de reserves. Als de olieprijs op korte termijn weer herstelt, hoeven ze dan geen kostbare zoektocht te starten naar nieuw personeel.

Tot die tijd, is het een kwestie van de broekriem aanhalen, innoveren en nieuwe markten aanboren. Dat laatste is gebruikelijk in tijden dat de sector door een dip gaat, zegt haveneconoom Bart Kuipers van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Volgens Kuipers hebben de kleinere bedrijven veel weerstandsvermogen. 'Vaak hebben ze meer pijlen op hun boog. En ze zijn gewend zich aan te passen.'

Het mag dan minder gaan, de bouwvakkers op zee laten zich niet zomaar in een depressie praten. 'Een neergang op z'n tijd kan ook gunstig uitpakken. Dan gaan bedrijven weer goed nadenken', aldus een manager van een groot offshorebedrijf die anoniem wil blijven.

Dat nadenken kan gaan over nieuwe markten. Zo wordt de installatie van windparken op zee door de sector gezien als een alternatief voor de wegvallende opdrachten uit de olie- en gassector.

Daarbij is het meegenomen dat landaannemers hun activiteiten op zee afstoten. Het Duitse Hochtief verkocht zijn

offshoreactiviteiten aan het Belgische concern Deme. En Ballast Nedam deed datzelfde aan Van Oord, dat windparken op zee inmiddels beschouwt als een groeiemarkt. 'Eindelijk zien de landaannemers dat bouwen op zee een bijzondere tak van sport is', zegt Hugo Bouvy, baas van Deme-dochter Tideway.

Verder moeten de offshorebedrijven vanwege de verslechterde markt meer gaan nadenken over hoe ze fouten in de fabricage en bij plaatsing van grote installaties kunnen voorkomen. Kosten worden nog te vaak overschreden. De fabricagepoot van Heerema begint daarom met een eigen innovatiecentrum, waarbij ook geëxperimenteerd wordt met robots.

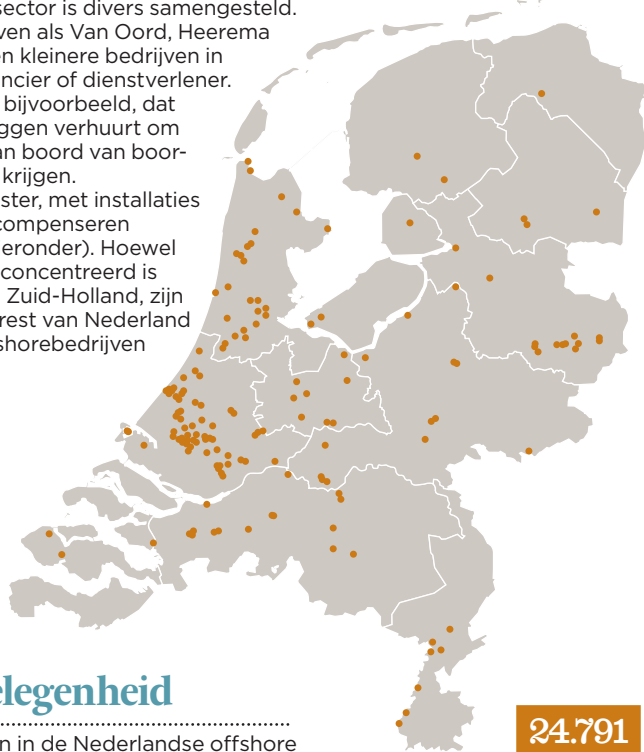
Analist Thijs Berkelder van ABN Amro wijst erop dat de dip ook kansen en meevallers oplevert. Zo komt er steeds meer druk op bijvoorbeeld Brazilië, Nigeria en Angola om de strenge eisen voor het inzetten van lokale partijen los te laten. Die werken doorgaans minder efficiënt en worden anders met het oog op de slinkende marges te duur. Bouvy van Tideway ziet eveneens een voordeel van de crisis in de sector: 'Ik neem nu personeel aan. Er komen veel goede mensen beschikbaar.'

Bedrijven in de Nederlandse offshore

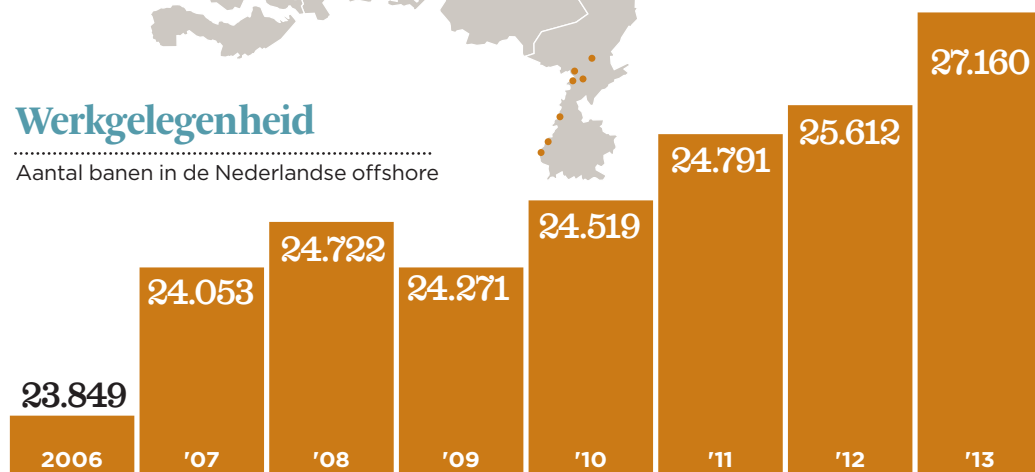
Regionale spreiding van de vestigingen (2013)

De offshoresector is divers samengesteld. Grote bedrijven als Van Oord, Heerema en SBM huren kleinere bedrijven in als toeleverancier of dienstverlener. Ampelmann bijvoorbeeld, dat speciale bruggen verhuurt om personeel aan boord van boorplatforms te krijgen. Of Barge Master, met installaties die deining compenseren (zie artikel hieronder). Hoewel de sector geconcentreerd is in Noord- en Zuid-Holland, zijn er ook in de rest van Nederland nog veel offshorebedrijven gevestigd.

Werkgelegenheid

Aantal banen in de Nederlandse offshore

Bron: De Nederlandse Maritieme Cluster: Monitor 2014

moed erin te houden

